

تاریخ سیاسی ۷ افغانستان معاصر

کودتای خونین هفت ثور ۱۳۵۲
و رژیم کمونیستی جمهوری دیموکراتیک خلق دوران تره‌کی

مؤلف: ابوذر پیرزاده غزنوی

پیرزاده غزنوی، ابوذر، ۱۳۲۸؛

تاریخ سیاسی افغانستان معاصر ۷: کودتای خونین ۷ ثور ۱۳۵۷ و رژیم کمونیستی جمهوری دیموکراتیک خلق دوران تره‌گی/ مؤلف ابوذر پیرزاده غزنوی.

تهران: نشر احسان، ۱۳۹۹؛

۶۴۲ ص؛

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۹-۶۵۳-۸

عنوان دیگر: کودتای خونین ۷ ثور ۱۳۵۷ و رژیم کمونیستی جمهوری دیموکراتیک خلق دوران تره‌گی.

موضوع: ترکی، نورمحمد؛ حزب دموکراتیک خلق افغانستان؛ زندان پلچرخ افغانستان؛

زندانیان سیاسی -- افغانستان؛ زندانیان سیاسی -- افغانستان -- تأثیر زندان؛

زندان - افغانستان؛ افغانستان -- سیاست و حکومت -- ۱۳۵۸-۱۳۵۷

افغانستان -- تاریخ -- اشغال روسیه شوروی، ۱۳۵۸-۱۳۶۸ -- جنبش‌ها و قیام‌ها؛

جنبه‌های اجتماعی؛ افغانستان -- روابط خارجی -- قرن ۱۴؛ افغانستان -- روابط

خارجی -- روسیه شوروی؛ روسیه شوروی -- روابط خارجی -- افغانستان

رده‌بندی نگره: DS۷/۳۷۱

رده‌بندی دیویی: ۹۰۵/۱۰۱

شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۸۰۰۰۱

تهران، خیابان الملاط، روبه‌روی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، شماره ۴۰۶.

www.nashrehsan.com

تلفن: ۶۶۹۵۴۴۰۴

تاریخ سیاسی افغانستان معاصر ۷

کودتای خونین هفت ثور ۱۳۵۷

و رژیم کمونیستی جمهوری دیموکراتیک خلق دوران تره‌گی

مؤلف: ابوذر پیرزاده غزنوی

ناشر: نشر احسان

تایپ و صفحه‌آرا: محمد جواد مبارز

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

تیراژ: ۲۰۰۰ دوره

بهاء جلد ۷ و ۸: یکصد و هفتاد هزار تومان

شابک جلد ۷: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۹-۶۵۳-۸

ارتباط با مؤلف از طریق ایمیل: saaphg@yahoo.com

همه حقوق چاپ و ترجمه این کتاب برای ناشر و مؤلف محفوظ است

فهرست مطالب

- سخنی چند درباره کتاب‌های تاریخ سیاسی افغانستان معاصر ۱
- مقدمه‌ی مؤلف ۱۱

فصل اول

پیش‌زمینه‌های کودتای هفت ثور

- بخش اول: شخصیت‌ها و، حال دولتی که باعث فراهم ساختن زمینه
و فتح البابی برای نفوذ مونیزم و سلطه روس‌ها در افغانستان شدند ۲۳
- سردار محمد داود خان ۲۸
- دکتر محمد حسن شرق ۲۹
- محمد خان جلالر ۳۰
- شاه محمد دوست ۳۱
- دکتر سعید افغانی ۳۲
- دکتر محمود حبیبی ۳۳
- دکتر اکرم عثمان ۳۴
- ماگه رحمانی ۳۵
- نعمت الله پژواک ۳۶
- فضل ربی پژواک ۳۷
- نور احمد خان اعتمادی ۳۸
- علی محمد خان وزیر دربار ۳۹
- عبدالمجید خان زابلی ۴۰
- میر محمد صدیق فرهنگ ۴۱
- جنرال اسماعیل فرمان ۴۲
- سید به‌آوالدین مجروح ۴۳
- عزیز الله خان واصفی ۴۴

- بخش دوم: تأسیس حزب دیموکراتیک خلق
و نقش آن در ایجاد زمینه برای برپایی کودتای ثور ۴۵
- علل و عوامل عمده به وجود آمدن حزب دیموکراتیک خلق ۴۵
- چگونگی تأسیس و تاریخچه ظهور حزب دیموکراتیک خلق ۴۷
- اقدامات و فعالیت‌های حزب دیموکراتیک خلق
- در دهه قانون اساسی برای رسیدن به قدرت دولتی کشور ۶۵
- نخستین انشعاب حزب دیموکراتیک خلق
- در دهه قانون اساسی رژیم سلطنتی به دو جناح «خلق» و «پرچم» ۱۰۲
- سایر گروه‌ها، انشعابی از حزب دیموکراتیک خلق در دهه قانون اساسی رژیم سلطنتی ۱۱۲
- نظریات صاحب‌نظران و تاریخ‌نگاران داخلی و خارجی
- درباره حزب دیموکراتیک خلق و افکار و اهداف و عملکردهای آن ۱۱۵
- بخش سوم: پیروزی کودتای ۲۶ سرطان و رویکار آمدن جمهوریت داودخان
- وسیله‌ی برای دستیابی حزب دیموکراتیک خلق به قدرت ۱۱۹
- علل و عوامل عمده‌ی به وقوع پیوستن کودتای ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ هـ ش ۱۱۹
- موجودیت و مشارکت فعال حزب دیموکراتیک خلق
- و سران و اعضای آن در کودتای ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ ۱۲۵
- سازمان افسران انقلابی قوای مسلح و نقش و مشارکت آن در کودتای ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ ۱۲۸
- مشارکت و اقدامات و فعالیت‌های حزب دیموکراتیک خلق
- در رژیم جمهوریت کودتایی سردار داودخان ۱۳۰
- کار منظم حزب دیموکراتیک خلق در ارتش
- و تلاش‌های جدی آن حزب برای کودتا علیه داودخان ۱۳۵
- وحدت مجدد دو جناح «خلق» و «پرچم» حزب دیموکراتیک خلق
- یا نقطه‌ی آغاز برای پایان کار رژیم جمهوریت کودتایی محمداود ۱۴۱
- علل و عوامل عمده اتحاد مجدد دو جناح خلق و پرچم حزب دیموکراتیک خلق افغانستان ۱۴۵

فصل دوم

عواملی که باعث وقوع و پیروزی زودهنگام

کودتای هفت ثور گردید

- بخش اول: سرنگونی رژیم ذوالفقار علی بوتو در پاکستان
- و آغاز انقلاب اسلامی در ایران ۱۵۷
- بخش دوم: اشتباهات محمدداود در قبل از کودتای هفت ثور ۱۵۹
- دستگیری و حبس و کشتار محمد هاشم میوندوال
- صدراعظم سابق و دیگر شخصیت‌های مُنتسب به او ۱۵۹
- سرکوب روزانروز، همضت اسلامی توسط رژیم داودخان
- و کمونیست‌های هوادار و همراه وی ۱۶۳
- به وجود آمدن تغییرات در سیاست‌های چپ‌گرایانه داخلی و خارجی محمدداود
- و گرایش‌های غیر مترقب او به چهار اسلام و کشورهای غربی ۱۶۹
- تشکیل کابینه دوم و تأسیس حزب انقلاب ملی ۱۷۶
- برکنار شدن کمونیست‌های عالی‌رتبه از کابینه و دیگر پُست‌های بالای ادارات دولتی ۱۷۸
- سفر دوم سردار محمدداود به اتحاد شوروی
- برای کسب تکلیف و تعیین سرنوشت حزب دیموکراتیک خلق ۱۷۹
- مسامحه و تعلل محمدداود در تصفیة همه‌جانبه اعضا و طرفداران
- حزب دیموکراتیک خلق و مُستشاران روسی و ارتش و دیگر ادارات دولتی ۱۸۴
- بخش سوم: اشتباهات محمدداود در آستانه کودتای ثور ۱۹۱
- حادثه قتل میراکبر خیبر یکتن از رهبران برجسته حزب دیموکراتیک خلق ۱۹۱
- عکس‌العمل عجولانه سردار داود در برابر معترضان حادثه قتل خیبر
- و دستگیری سران حزب دیموکراتیک خلق ۱۹۴
- بخش ابلاغیه تحریک‌آمیز دولت داود
- از طریق رادیو در مورد دستگیری سران حزب دیموکراتیک خلق ۲۰۱
- احضارات درجه یک و برپایی تظاهرات و محافل خوشی در ارتش
- به مناسبت دستگیری سران حزب دیموکراتیک خلق ۲۰۳
- بخش چهارم: اشتباهات محمدداود در جریان کودتای هفت ثور ۲۰۵
- کوتاهی محمدداود در آگاه ساختن مردم از وقوع کودتا در روز هفتم ثور ۲۰۵

- اعتماد نابجا و بیش از حد سردار داود به جنرال حیدر رسولی وزیر دفاع و ضعف مدیریت و عدم کفایت آن جنرال و سایر افسران ارشد اردو ۲۰۶
- نگهداری سران حزب دیموکراتیک خلق در توقیف خانه ولایت کابل و عدم مجازات و اعدام نشدن آنها در جریان کودتای ثور ۲۰۸
- ماندن محمد داود در ارگ ریاست جمهوری در جریان کودتای ثور ۲۱۱

فصل سوم

چگونگی جریان وقوع کودتای خونین هفت ثور سال ۱۳۵۷ هـ ش و آغاز حاکمیت غاصبانۀ رژیم کمونیستی جمهوری دیموکراتیک خلق دوران تره‌کی

- قوماندۀ کودتای سران ثور، را چه کسی صادر کرد ۲۱۸
- نقطه آغاز کودتای ثور و عملیات ناکام کودتاچیان در فرقه هفت ریشتر ۲۲۷
- شروع عملیات نظامی بوداچیان در قوای چهار و پانزده زهدار و حملات مرگبار نیروهای زرهی آن در برابر وزارت دفاع و ارگ جمهوری ۲۲۸
- مقابله رئیس جمهور داود و گارد جمهوری با کودتاچیان و دفاع آنها از ارگ جمهوری در روز هفتم سب هشتم ثور ۲۳۱
- مطلع شدن وزیر دفاع داودخان از جریان کودتای ثور و تلاش‌های مذبوحانۀ او برای مقابله با کودتاچیان ۲۳۵
- اوضاع آشفته قول اردوی قوای مرکز در جریان کودتای ثور از حال یک شاهد عینی ۲۴۱
- وضعیت نابسامان وزارت داخله در روز کودتای هفت ثور به روایت یک شاهد عینی ۲۴۴
- اشغال میدان‌های هوایی کابل و بگرام توسط کودتاچیان و آغاز حملات هوایی آنها بر ارگ جمهوری و دیگر قطعات نظامی طرفدار محمد داود ۲۵۴
- سران حزب دیموکراتیک خلق چگونه از نظارت خانه (زندان مؤقت) ولایت کابل آزاد و به ساختمان رادیو افغانستان انتقال داده شدند ۲۶۱
- تصرف رادیو افغانستان توسط کودتاچیان و پخش نخستین اعلامیه رادیویی آنها در بارۀ سرنگونی رژیم محمد داود قبل از سقوط آن رژیم ۲۷۲
- انتقال شب هنگام سران حزب دیموکراتیک خلق از رادیو افغانستان به میدان هوایی کابل و برگشت مجدد آنان به ساختمان رادیو در صبح روز هشتم ثور ۲۷۸

- چگونگی کشته شدن جگرن صاحب‌جان قوماندان گارد جمهوری
و وضعیت اسفبار داخل ارگ ریاست جمهوری در جریان کودتای ثور ۲۸۲
- جریان دستگیری و کشته شدن دگر جنرال غلام حیدر رسولی
وزیر دفاع رژیم محمدداود بدست کودتاچیان هفت ثور ۲۸۳
- تداوم و تشدید عملیات زمینی و هوایی کودتاچیان بر ارگ ریاست جمهوری
و دیگر قطعات نظامی، پایان کار رژیم داود و پیروزی کامل کودتای ثور ۲۸۹
- ماجرای کشته شدن محمدداود و خانواده وی و مخالفت ببرک کارمل با این موضوع ۲۹۰
- خلقی‌ها از تاس‌شان محمدداود را کشتند ۲۹۹
- هویت و آمار کشته شده‌گان خانواده محمدداود
و دیگر همراهان او ۳۰۰
- چگونگی کشته شدن قدس پورستانی
وزیر داخله رژیم محمدداود ۳۰۲
- هویت و تعداد بازمانده گان و سبب کشته گان خانواده محمدداود ۳۰۵
- هویت و تعداد زخمی شده‌گان خانواده محمدداود ۳۰۷
- عدم مقاومت مراکز نظامی و غیرنظامی و مداخلت در جریان کودتای ثور
و سقوط غیرمنتظره و زود هنگام آن مراکز بدست کودتاچیان ۳۰۸

فصل چهارم

در حواشی کودتای خونین هفت ثور

- عکس العمل اقشار مختلف مردم در برابر کودتای خونین هفت ثور ۳۱۵
- اسامی جنرالان و فرماندهان ارشد قطعات نظامی و امنیتی
ارتش و پولیس رژیم محمدداود در جریان کودتای ثور ۳۱۷
- فهرست افسران و ماموران بلند رتبه دولت محمدداود
که در جریان کودتای هفت ثور و یا اوائل آن کشته شدند ۳۲۱
- لیست و شهرت افسران کودتاچی و گرداننده گان کودتای هفت ثور ۳۲۵
- شمار نفرات و تعداد و سایط نظامی و جنگی کودتاچیان هفت ثور ۳۴۰
- نام‌های صاحب منصبان و سربازان کودتاچی کشته شده
در جریان کودتای هفت ثور ۳۴۲

- دست داشتن و مشارکت و مداخلت اتحاد شوروی

۳۴۴.....	در کودتای هفتم ثور سال ۱۳۵۷ هـ ش
۳۶۵.....	تلفات جانی و مالی کودتای خونین هفت ثور
۳۷۰.....	رویداد هفتم ثور سال ۱۳۵۷ هـ ش کودتا بود یا انقلاب؟
۳۷۴.....	حرکت خونین هفت ثور یک کودتای نظامی بود یا حزبی؟
۳۷۶.....	عدم مشروعیت کودتای هفت ثور، و مردمی نبودن
۳۷۶.....	حاکمیت برخاسته از آن (رژیم کمونیستی جمهوری دیموکراتیک خلق)
۳۷۸.....	نظریات صاحب نظران در باره کودتای هفت ثور

فصل پنجم

نه ستین اقدامات و برنامه‌های، به اصطلاح انقلابی، کودتاجیان و رژیم کمونیستی، جمهوری دیموکراتیک خلق در دوره تره کی

۳۸۷.....	اعلان رسمی کشته شدن رئیس جمهور داود و سقوط دولت و الغای قانون اساسی
۳۸۸.....	برقراری حکومت نظامی و قیود شب سردی و منع اجتماعات و رفت و آمدهای شبانه
۳۸۹.....	اعلامیه جلب و احضار ماموران عالی رتبه نظامی و غیر نظامی رژیم‌های شاهی و جمهوری و زندانی و اعدام شدن بدون محاکمه آنها باز گذاشته شدن مؤقت درب‌های ارگ ریاست جمهوری به روی مردم و تعویض نام آن به «خانه خلق»
۳۹۴.....	اعلان رسمی تشکیل شورای انقلابی و جمهوری دیموکراتیک افغانستان و انتقال قدرت از شورای نظامی به شورای انقلابی و ادغام آنها به یکدیگر
۴۰۱.....	پخش و نشر نخستین بیانیه‌های رادیویی نورمحمد تره کی و بیرک کارمل و اعلام خطوط اساسی (خط مشی) رژیم جدید جمهوری دیموکراتیک افغانستان
۴۱۱.....	باز داشت مامورین ارشد و شخصیت‌های صاحب رسوخ رژیم‌های گذشته و از بین برده شدن آنها
۴۱۳.....	انکار سران رژیم جدید جمهوری دیموکراتیک خلق از وابستگی به کمونیسم و اتحاد جماهیر شوروی

- عزل و تصفیة کارمندان ارشد و غیر حزبی رژیم گذشته
- و تقرر والیان و مامورین جدید خلقی و پرچمی به جای آنها ۴۱۵
- به نمایش گذاشته شدن وسائل و لوازم و البسة
- خاندان‌های سلطنتی و جمهوری گذشته در منطقه چمن حضوری کابل ۴۱۹
- تصفیة اردو و وضعیت نابسامان این نهاد نظامی و دفاعی
- در رژیم کمونیستی جمهوری دیموکراتیک خلق در دوره تره‌کی ۴۲۰
- ممنوعیت فعالیت‌های تمامی احزاب سیاسی
- و تحمیل سیستم یک حزبی در کشور ۴۳۷
- تشدید ممنوعیت بر آزادی بیان
- و جلوگیری از نشر و نشر مطبوعات اسلامی ۴۳۹
- سوء استفاده رژیم جدید از جمهوری دیموکراتیک خلق
- از آوازخوانان و هنرمندان کشور ۴۴۴
- بکارگیری و ترویج القاب «رفیق» و «مکرم»
- به جای «محترم» و «شاغلی» ۴۵۱
- استعمال و عمومیت بخشیدن کلمه «هورا»
- در مجالس و محافل رسمی دولتی و حزبی ۴۵۲
- طرح و تبلیغ شعارهای دروغین و فریبدهی
- نان و لباس و مسکن (کور، کالی، دودی) ۴۵۶
- برگزاری تظاهرات مداوم اجباری و خسته‌کننده
- و دلزده‌گی و انزجار مردم از آن ۴۵۹
- ترویج کار دسته‌جمعی اجباری تحت عنوان «کار داوطلبانه»
- در بین کارمندان دولت و محصلین و متعلمین پوهنتون و مکاتب کشور ۴۶۱
- افتتاح و آغاز کار رسمی تلویزیون افغانستان ۴۶۴
- ایجاد و احیای اداره‌ها و سازمان‌ها و جمعیت‌ها
- و کمیته‌های جدید دولتی و حزبی ۴۶۶
- ایجاد صندوق‌های تعاونی برای کارکنان دولت
- و پول گرفتن اجباری از آن‌ها جهت برپایی محافل حزبی ۴۶۷
- ایجاد اتحادیه کارگران حزب دیموکراتیک خلق ۴۶۸

- احیا و تقویت سازمان دیموکراتیک جوانان ۴۶۹
- احیا و تقویت سازمان دیموکراتیک زنان ۴۷۳
- احیا و تقویت جمعیت العلما به ریاست مولوی عبدالعزیز قندهاری ۴۷۶
- تأسیس کمیته‌های دفاع از انقلاب ۴۸۵

فصل ششم

صدور و اجرایی شدن فرمان‌های هشتگانه

و ب ت ث ح ط ذ ز س ش ص ض ط ی ر ژ یم ر یم جمهوری دیموکراتیک خلق دوران تره کی

- فرمان شماره یک دربارهٔ اعلام موجودیت شورای انقلابی تأسیس رژیم جدید دیموکراتیک افغانستان و تعیین رفیق نوره محمدی به حیث رئیس شورای انقلابی جمهوری دیموکراتیک افغانستان، صدر اعظم کشور تاریخ صدور یکشنبه ۱۰ ثور ۱۳۵۷ هجری شمسی مطابق ۳۰ اپریل ۱۹۷۸ میلادی ۴۹۶
- فرمان شماره دو دربارهٔ انتخاب رفیق کا مل به حیث معاون شورای انقلابی جمهوری دیموکراتیک افغانستان تعیین معاونین صدر اعظم و دیگر اعضای کابینه رژیم جدید تاریخ صدور دوشنبه ۱۱ ثور ۱۳۵۷ هجری شمسی مطابق ۱۰ ذی القعدة ۱۳۵۷ هجری شمسی ۵۰۱
- فرمان شماره سه دربارهٔ الغای قانون اساسی سال ۱۹۷۷ و تشکیل محاکم انقلابی و سپردن صلاحیت ستره محکمه به شورای عالی قضایی جدید و بهبود وضع کارمندان و معلمان ادارات دولتی تاریخ صدور یکشنبه ۲۴ ثور ۱۳۵۷ هجری شمسی مطابق ۱۴ ماه می ۱۹۷۸ میلادی ۵۲۲
- فرمان شماره چهار دربارهٔ تغییر رنگ و نشان بیرق ملی افغانستان و تساوی حقوق اقوام و ملیت‌ها تاریخ صدور دوشنبه ۲۲ جوزای ۱۳۵۷ هجری شمسی مطابق ۱۲ جون ۱۹۷۸ میلادی ۵۲۳
- فرمان شماره پنج دربارهٔ سلب تابعیت محمد ظاهر شاه و ۲۳ تن از اعضای خانوادهٔ سلطنتی سابق تاریخ صدور چهارشنبه ۲۴ جوزای ۱۳۵۷ هجری شمسی مطابق ۱۴ جون ۱۹۷۸ میلادی ۵۳۰

- فرمان شماره شش درباره الغا و کاهش سود و گروهی
و قرضه‌های مالکان زمین بر دهقانان
- تاریخ صدور چهارشنبه ۲۱ سرطان ۱۳۵۷ هجری شمسی مطابق ۱۲ جولای ۱۹۷۸ میلادی ۵۳۸
- فرمان شماره هفت درباره لغو طویانه، تعیین مهریه
اعلام تساوی حقوق زن و مرد و برنامه سواد آموزی اجباری زنان
- تاریخ صدور سه‌شنبه ۲۵ میزان ۱۳۵۷ هجری شمسی مطابق ۱۷ اکتوبر ۱۹۷۸ میلادی ۵۴۰
- فرمان شماره هشت درباره اصلاحات ارضی
و محدود کردن حد نصاب مالکیت زمین
- تاریخ صادر سه‌شنبه هفتم قوس ۱۳۵۷ هجری شمسی مطابق ۲۸ نوامبر ۱۹۷۸ میلادی ۵۴۸

فصل هفتم

اداره استخباراتی «اگسا»

واکداامات و فعالیت‌های وحشانه و غیر انسانی آن در دوران تره‌کی

- تاریخچه و معرفی مختصر فعالیت‌های سازمان استخباراتی «کا. جی. بی»
- مؤجد و هادی و حامی اداره امنیتی جاسوسی «اگسا» ۵۶۴
- تاریخ تأسیس و علت به وجود آمدن اداره استخباراتی «اگسا» ۵۷۹
- وجه تسمیه و معرفی مختصر اداره امنیتی جاسوسی «اگسا» ۵۸۲
- نقش و مشارکت مستشاران روسی در ایجاد و پیشبرد امور اداره «اگسا» ۵۸۴
- اسامی و شرح حال و کارکردهای وحشیانه شماری از مسؤولان
و شکنجه‌گران و آدم‌کشان اداره جهنمی «اگسا» ۵۸۷
- چند نمونه از نحوه شکنجه دادن‌های اداره «اگسا» ۶۰۹
- وضعیت اسفبار شکنجه‌شده‌گان در اداره مخوف «اگسا» ۶۱۴
- مواردی از قساوت‌ها و کشتارهای وحشیانه اداره «اگسا» ۶۱۶